

اختلال شخصیت مرزی

بیماران مبتلا به اختلال شخصیت مرزی در مرز روان نژندی و روان پریشی قرار دارند و مشخصه آن ها ناپایداری حالت عاطفی، خلق، رفتار، روابط ابژه ای، و خودانگاره آن هاست. افراد مبتلا به این اختلال، خودانگاره (خودپنداره ی) بسیار بی ثباتی دارند، روابط میان فردی شان نیز بسیار بی ثبات است. آنان معمولاً سابقه ی روابط شدید، اما پراشوب دارند که معمولاً آرمانی کردن مفرط دوستان یا معشوق ها را شامل می شود اما بعداً به سرخوردگی و ناامیدی می انجامد. خشم شدید و نشانه های بی ثباتی عاطفی و اقدام های مکرر به خودکشی ویژگی های مهم این اختلال است. بی ثباتی عاطفی آنان همراه با سطح بالای تکانش گری، اغلب به رفتارهای خود ویرانگری مانند (رانندگی بی باک) منجر می شود. اقدامات خودکشی، اغلبه شکل فریبکارانه، بخشی از تصویر بالینی این اختلال است. با این حال، این گونه اقدامات همیشه فریبکارانه نیستند. جرح خویشستن، ویژگی دیگر این اختلال است. رفتار صدمه زدن به خود، با رهایی یافتن از اضطراب یا ملالت ارتباط دارد. این افراد، حساسیت زیادی به شرایط محیطی دارند. آنان ترس های شدید مربوط به طرد و رهاشدگی و خشم نامناسب را، حتی در حین مواجهه با یک جدایی کوتاه مدت واقع گرایانه و یا هنگامی که تغییرات غیرقابل اجتناب در نقشه ها پیش می آید، تجربه می کنند. این افراد ممکن است بر این باور باشند که رهاشدگی یا طرد به طور تلویحی به این معناست که آنان «بد» هستند. این ترس های رهاشدگی، با عدم تحمل تنهایی و نیاز به بودن با دیگران رابطه دارد. کوشش های بی وقفه ی آنان برای اجتناب از طرد و رهاشدگی، ممکن است شامل اعمال تکانشی همچون آسیب زدن به خود یا رفتارهای انتحاری باشد.

تشخیص افتراقی

اختلال شخصیت مرزی، اغلب با اختلال های خلقی به طور هم زمان رخ می دهد و هنگامی که ملاک های هر دو اختلال مطابقت کنند، می توان هر دو تشخیص را مطرح کرد. چون جلوه ی مقطعی اختلال شخصیت مرزی ممکن است شبیه یک دوره اختلال خلقی باشد، متخصص بالینی نباید صرفاً بر مبنای تصویر مقطعی و بدون داشتن اطلاعات مستندی که نشان دهنده این الگوی رفتاری باشد، تشخیص اختلال شخصیت مرزی را مطرح کند.

علل اختلال شخصیت مرزی

در مورد علل این اختلال شخصیت به عوامل ژنتیک و مغزی و علل اکتسابی یا تجارب ناشاد در دوران کودکی اشاره شده است که به نظر برخی روانشناسان هردو عامل و تعامل آن در ایجاد این اختلال نقش دارد. اما نقش تجارب دوران کودکی خصوصاً سه سال اول عمر بسیار مهم است. بی ثباتی مادر به دلایل مختلف، طرد کودک و عدم وجود دلبستگی امن در دوران کودکی، درگیری بین والدین، تنبیه کودک و بی توجهی به احساسات او، طلاق والدین، والدین گرفتار و ناسازگار و... از علل اصلی این اختلال شخصیت است.

هفت ویژگی افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی عبارتند از:

1- روابط متزلزل افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی، دارای روابطی ناپایدار با خانواده، فامیل و دوستان خود هستند. این افراد ممکن است سریعاً علاقه شدیدی به یک فرد پیدا کنند و ناگهان از آن شخص متنفر شوند. هر گونه جدایی و یا تغییر در برنامه مورد انتظار، می تواند یک واکنش شدید و احساس طرد را در بیمار مبتلا به اختلال شخصیت مرزی ایجاد کند. هنگامی که این افراد به یک چیز و یا کسی علاقه داشته باشند و آن چیز و یا آنکس از پیش آنها برود، احساس پوچی و انزوا می کنند. 2- رفتارهای پرخطر پول خرج کردن بی رویه یکی از رفتارهای افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی می باشد. روابط جنسی نامناسب، پرخوری و یا رانندگی کردن خطرناک از رفتارهای پرخطر این افراد می باشد. این رفتارها ناشی از تصور ضعیف فرد از خودش می باشد. 3- زیاده روی در مصرف مواد مخدر و مشروبات الکلی این افراد برای فرار از مشکلات و یا آرام شدن، به مواد مخدر و مشروبات الکلی رو می آورند. برای کنترل بهتر علائم این اختلال، همه این موارد باید درمان گردند. 4- خشم بی جا شرایط خارج از کنترل و یا ناچیز می توانند افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی را بسیار خشمگین کنند. برای مثال اگر والدین و یا همکاران برای مدت کوتاهی، به فرد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی اعتنا نکنند، این فرد از احساس طرد و انزوا، بسیار خشمگین می شود. 5- آسیب رساندن به خود فرد مبتلا به این اختلال می تواند دارای علائم خطرناکی باشد و مشکلاتی را در ارتباط با تصویر بدن خود و عزت نفس داشته باشند. افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی به خودشان صدمه می زنند، مثل بریدن بدن خود با چاقو. حتی ممکن است فکر خودکشی کنند، در این صورت باید فوراً به روانپزشک مراجعه کنند. 6- احساس پوچی هنگامی که این افراد به یک چیز و یا کسی علاقه داشته باشند و آن چیز و یا آنکس از پیش آنها برود، احساس پوچی و انزوا می کنند و توانایی مقابله کردن با این احساس را ندارند. علائم اختلال شخصیت مرزی می تواند شامل احساس بی ارزشی، بی عشقی و پوچی باشد. یک درمان جدید به نام رفتار دیالیتیکی می تواند برای افراد مبتلا مفید باشد. 7- ترس از تنها ماندن خشم و ترس شدید در این افراد از تنها ماندن سرچشمه می گیرد. این افراد حتی اگر تجسم کنند که تنها هستند، دچار ترس و عصبانیت می شوند. ترس از تنها بودن، یک مشکل جدی در روابط خانوادگی ایجاد می کند.

چگونه می توان به افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی کمک کرد؟

چندین روش موثر برای درمان این اختلال وجود دارد. دارو درمانی شامل: داروهای ثابت کننده خلق و خو، داروهای ضدجنون و ضد افسردگی می توانند این علائم را کنترل کنند. روش های مختلف مشاوره و درمان شامل روان درمانی و یک درمان جدید که به نام رفتار دیالیتیکی خوانده می شود نیز می تواند برای افراد مبتلا به اختلال شخصیت مفید باشد و بیماری آنها را کنترل کند. درمان های گروهی نیز می تواند باعث شود افراد رفتارهای خوب را جایگزین رفتارهای بد کنند و به همسالان و دیگر بیماران نیز این کار را یاد دهند.